

CIETA

De 5 bogstaver står for **Centre Internationale d'Études des Textiles Anciens**, altså Internationalt Center for studiet af gamle tekstiler. "Gamle" skal dog tages med et gran salt, da man nu efterhånden går langt op i det 20. århundrede. Men da organisationen blev oprettet, fokuserede man absolut på de meget gamle, dvs ældre end 1700-tallet.

Cieta blev oprettet i 1954 i Lyon. Det var Silkesyndikatet, som betyder noget i retning af silkeindustri-foreningen, som var og endnu er en meget magtfuld organisation, der stod bag, ligesom Industriforeningen i sin tid stod bag oprettelsen af et Kunstindustrimuseum i København. Organisationen fik hjemsted i Lyon med sekretariat i det allerede eksisterende Musée des Tissus samme sted.

Her findes rige samlinger af silkevævninger, specielt af silkestoffer fremstillet i Lyon fra 1600- til 1900-tallet, men også koptiske og antikke, byzantinske, italienske og orientalske tekstiler – overvejende vævede.

Blandt initiativtagerne var Agnes Geijer fra Sverige. Bestyrelsen konstitueredes med direktøren for Musée des Tissus, Robert de Micheaux, som president eller formand og med Agnes Geijer som vicepræsident sammen med tre andre vicepresidenter fra henholdsvis USA, Italien og Tyskland. Af de 23 øvrige bestyrelsesmedlemmer vil jeg blot nævne Sigrid Müller, som jeg skal vende tilbage til. Hvordan man rekrutterede de første medlemmer, ved jeg ikke. Men i medlemsskaren, som ikke var stor, finder man to danskere, Erik Zahle, som var direktør for Kunstindustrimuseet, og Gertie Wandel, som var formand for Haandarbejdets Fremme. Derpå inviterede man personer og institutioner, som man fandt relevante, til at tilslutte sig organisationen. Året efter havde man 57 medlemmer og institutioner fra 14 lande. Nu var også Martha Hoffmann fra Norsk Folkemuseum og Helen Engelstad fra Statens Lærerskole i forming i Oslo blevet optaget. I 1957 har også Georg Garde (med de silkebroderede lærredsduge) meldt sig.

Det er indskrevet i statutterne, at medlemmer skal anbefales af deres lands representant i den rådgivende forsamling, hvor jeg i mange år har resideret for Danmark. Det holder jeg op med nu, da en nyere vedtagelse siger, at pensionister ikke skal være medlem af rådet, fordi gennemsnitsalderen på disse medlemmer efterhånden nærmede sig 80 år med en deraf følgende mangel på dynamik.

Da organisationen skulle være international, blev det fastsat, at fransk og engelsk skulle have lige status, så at man til enhver tid havde frit valg af, hvad man ville benytte sig af. Men det var forudsat, at man forstod begge. På den måde har møderne fungeret siden. Dog har de seneste to formænd talt begge sprog, og under bestyrelsesmøderne bliver alt sagt på begge sprog. Møderne finder sted en gang om året i september måned.

I forbindelse med rådsmødet afholdes der hvert andet år en international kongres over fire dage, gerne den sidste uge i september. De tre første dage bruges på indskrivning og foredrag af 20 minutters varighed – ofte indenfor et i forvejen givet emne; men dette overholdes ikke strikt. Foredragene gives i kronologisk orden, begyndende med arkæologiske emner, og kan være af såvel stilhistorisk / kunsthistorisk art som tekniske og konserveringsmæssige. Om aftenerne er der arrangeret museumsbesøg. Den sidste dag tilbydes et eller flere udflugtsmål. Kongresserne afholdes hver anden gang, dvs. hvert fjerde år i Lyon, og de mellem liggende gange i forskellige værtslande. Kongressen holdtes i København i 1991.

Formidlingen af nye studier og undersøgelser sker gennem et medlemsblad, Bulletin du CIETA, der udkommer en gang om året; 1. nummer, der udkom i januar 1955, havde allerede tre artikler, bl.a. en om kulstof 14-datering. Desuden indeholder det personstof og omtale af publikationer og vigtige udstillinger.

Tidligt tog man det meget vigtige initiativ, at udarbejde ordbøger, vokabularier, over fagudtryk med ekvivalens på de europæiske sprog. Der blev nogle mangler ved, at man ikke kunne finde egnede eller villige medarbejdere fra alle landene. Væveterminologien, eller Nordisk Textilteknisk terminologi, udkom som den første efter års arbejde i 1967; den omfatter svensk, dansk, norsk, islandsk, finsk, engelsk, tysk og fransk førindustriel vævnings- og materiale-terminologi. Den danske del blev udarbejdet af Margrethe Hald.

Der har i lang tid været arbejdet på en japansk terminologi; men den er endnu ikke færdig. En broderiterminologi er ligeledes under udarbejdelse.

Et andet CIETA-initiativ er de såkaldte "Sessions techniques", dvs. kurser i væveteknik, hvor man gennem analyser af vævninger lærer at forstå de forskellige opbindinger og at tegne diagrammer deraf, idet man indså, at uden teknisk analyse kan en beskrivelse ikke være fuldstændig, og herpå må en bestemmelse af fabrikationssted og -tid støtte sig. Disse kurser arrangeres hvert år i Lyon, men i de senere år også i Paris, og strækker sig over 14 dage to år træk. Det første år gennemgås de enkleste bindinger, det andet år dobbeltbindinger og velours.

Til sidst vil jeg riste en rune for lederen af tekstilafdelingen i Bayerisches Nationalmuseum i München, Sigrig Müller, eller Sigrig Müller-Christensen, som hun kaldte sig. Hun var dansk født, og når jeg nævner hendes fødenavn, Sigrig Flamand Christensen, vil I alle sige: åh, Rosenborgdragterne. Hertil kan føjes bogen om Kronborgtapeterne sammen med Mackeprang. Hun studerede kunsthistorie her i landet, men flyttede efter sit giftermål med en tysk historiker til Tyskland i 1934, hvor han blev direktør for nævnte Museum. Sigrig Müller startede en kampagne for at redde de mest værdifulde tekstile mesterværker fra middelalderen, såsom Bamberg dragterne og flere byzantinske gravklæder. Hun fik indrettet et konserveringsværksted i München og blev en pioner indenfor konserveringsteknik og -teori, hvor dokumentationen hele tiden blev iagttaget. Hendes krav om ubetinget historisk ærlighed gav hende international opmærksomhed, og hendes arbejde inspirerede til oprettelse af tilsvarende værksteder verden over. Blandt hendes elever var Mechthild Lemberg Flury, som grundlagde værkstedet ved Abegg Stiftung i Schweiz, som nok er det mest berømte og avancerede tekstilværksted i Europa i dag. Her er f.eks. Bayeux-tapetet blevet konserveret for ikke så mange år siden.

Charlotte Paludan.